

Dönem : 2
Toplantı : 4

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 842

Silâhlı Kuvvetlerde kadro dışı edilen veya ihtiyaç fazlası bulunan malzemelerin satılması, devredilmesi veya hibe edilmesi ve eğitim görececek yabancı Silâhlı Kuvvetler personeli hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma ve Plân komisyonları raporları (1/505)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71-689/2311

30 . 3 . 1968

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 26 . 3 . 1968 tarihinde kararlaştırılan «Silâhlı Kuvvetlerde kadro dışı edilen veya ihtiyaç fazlası bulunan malzemelerin satılması, devredilmesi veya hibe edilmesi ve eğitim görececek yabancı Silâhlı Kuvvetler personeli hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

GEREKÇE

Türk Silâhlı Kuvvetlerinden kadro dışı edilen veya ihtiyaç fazlası bulunan silâh, mühimmat, araç ve gereçlerin dost ve müttefik devletlere hibe edilmesi; takdir edilecek bedel karşılığında yardım olarak verilmesi veya gerçek değeri üzerinden satılması siyasi münasebetlerimizin gelişmesi bakımından uygun görülmüştür.

1 nci madde (a) fıkrası

Dost ve müttefik devletlere hibe, yardım ve satış suretiyle verilecek malzemelerin kadro dışı edilen veya ihtiyaç fazlası bulunan silâh, mühimmat, teçhizat ve araç ve gereçler olduğu belirtilmiştir. Bu malzemeler, Türkiye Cumhuriyetinin dış siyaset ve menfaatlerine aykırı olmamak şartıyla Bakanlar Kurulu kararıyla dost ve müttefik devletlere hibe, yardım veya satış suretiyle verilecektir. Bakanlar Kurulu bu yardımı yapmaya yetkili kılınırken yardımın esas unsurları da belirtilmiş bulunmaktadır. Bakanlar Kurulu yetkisini kullanırken, bu maddede belirtilen esaslar ölçüsünde kullanılacaktır.

1 nci madde (b) fıkrası

Ayrıca aynı şekilde kadro dışı edilen ve ihtiyaç fazlası olan özellikle araçların ve gereçlerin Türkiye dâhilindeki millî kurum ve müesseselere devredilmesi veya satılması suretiyle; kadro dışı edilmeleri veya ihtiyaç fazlası bulunmaları sebebiyle Silâhlı Kuvvetlerde kullanılmıyan bu malzemelerin değerlendirilmelerini temin edeceği dikkate alınarak aynı kanunun kapsamı içerisinde işleme tabi tutulması için bu tasarıya ithal edilmiştir.

1 nci madde (c) fıkrası

Memleketimizin içinde bulunduğu durum yarınımızı emniyete almak, millî dâvalarımızı halletmek yönünde inisiyatif sahibi olmak maksadiyle Harb Sanayiimizi geliştirmek zaruretini ortaya koymaktadır. Her ne kadar devlet gelirlerinin bir elde (Hazine) toplanması, malî mevzuat icabı ise de yalnız bu maksatla kullanmak kayıt ve şartı ile dış ve iç kurum ve müesseselere yapılan satışlardan sağlanacak meblâğın harb sanayiimizi geliştirmek üzere Millî Savunma Bakanlığı namına özel bir fona yatırılması faydalı mütalâa edilmektedir. Ayrıca Millî Savunma Bakanlığının gemi satışlarına dair 11 Temmuz 1963 gün ve 269 sayılı bir Kanunun uygulanmakta olması da bu konudaki hukukî tatbikata emsal olarak gösterilebilir.

2 nci madde

Kadro dışı edilen veya ihtiyaç fazlası bulunan silâh, mühimmat, teçhizat, araç ve gereçlerin Genelkurmay Başkanlığı tarafından tesbit edileceği belirtilmiştir. Gerçekten Türk Silâhlı Kuvvetlerinde mevcut bu malzemelerin kadro dışı edildiği veya ihtiyaç fazlası bulunduğu Genelkurmay Başkanlığı tarafından bilinebilir. Bu itibarla bu yöndeki tesbitin Genelkurmay Başkanlığı tarafından yapılması zorunlu bulunmuştur. Bakanlar Kurulu Genelkurmay Başkanlığı tarafından tesbit edilen kadro dışı edilmiş veya ihtiyaç fazlası bulunan malzemeleri, 1 nci maddedeki esaslara göre hibe etmek, yardım yapmak, satmak, yurt içindeki millî kurum ve müesseselere devretmek veya satmak yetkisine sahip kılınmıştır.

Kadro dışı edilen malzeme ve gereçler hakkında Genelkurmay Başkanlığının mütalâasının alınmasından maksat; teşkil edilecek yeni birliklerimizin yahut mevcut birliklerimizin noksan olan kadrolarının, kadro dışı edilen fakat kullanılabilir malzeme ve gereçlerle donatılması içindir.

1. Öncelikle bu birliklerin donatılmasının sağlanması, memleket savunması ile yakından ilgili ve hayati önemi vardır.

2. Saniyen adı geçen mevcut veya sonradan kurulacak (Yeşil) birlikler için ayrılacak malzeme, araç ve gereçlerin, millî kurum ve müesseselerin ihtiyacını karşılamak, aynı zamanda döviz tasarrufu maksadiyle devri veya satılması savunma gücümüzü zayıflatabilir. Bununla beraber Genelkurmay Başkanlığının bu konudaki mütalâası; noksan kadroların dolması ve bilâhara kurulacak yeşil birlikler ihtiyacının karşılanmasından sonra artan araç, gereç ve malzeme anlamındadır.

Bu sebeple, 1 nci madde kapsamına giren işlemlerin sonuçlandırılmadan evvel Genelkurmay Başkanlığının mütalâasının alınması zorunlu bulunmaktadır.

Geçici madde için gerekçe

Tasarının geçici maddesi ile daha evvel aynı mahiyette yapılmış bulunan yardımlar hakkında da bu kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Kanun tasarısının 3 ncu ve 4 ncu maddeleri yürürlük ve yürütme hükümleridir.

Kanun tasarısı bu esaslara göre hazırlanmıştır.

Millî Savunma Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Millî Savunma Komisyonu
Esas No: 1/505
Karar No: 4

4 . 12 . 1968

Yüksek Başkanlığa

Silâhlı Kuvvetlerde kadro dışı edilen veya ihtiyaç fazlası bulunan malzemelerin satılması, devredilmesi veya hibe edilmesi ve eğitim görecekt yabancî silâhlı kuvvetler personeli hakkında kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin de iştirakiyle Komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Tasarının gerekçesinde arz ve izah olunan hususlar ve gerekse ilgili Bakanlık temsilcilerinin verdikleri izahatı uygun mütalâa eden Komisyonumuz, tasarımı prensibolarak kabul ettikten sonra maddelerin müzakeresine geçti :

Tasarının 1 nci maddesinin (c) fıkrasında, Türk Silâhlı Kuvvetlerinde kadro dışı edilen veya ihtiyaç fazlası bulunan silâh, mühimmat, teçhizat, araç ve gereçlerin diğer bir Devlete gerçek bedelli üzerinden satınması veya düşük bedelle yardım olarak verilmesi halinde sağlanacak gelir, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin Harb Sanayisini geliştirmek maksadı ile kullanılmak üzere M. S. B. lığı bütçesinde özel bir fona yatırılmasına; Bakanlar Kurulunun yetkili olması, bâzı müebir sebepler dolayısıyla aktarılmayı önleyebileceği düşüncesiyle sakıncalı bulunduğundan «Bakanlar Kurulu» ibaresi çıkarılarak madde metni bu haliyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının 2 nci maddesinin son satırındaki « ... Genelkurmay Başkanlığının mütalâası alınır.» ibaresi, benzeri hususlarda yetki 636 sayılı Askerî Şûra Kanununun 1 nci maddesinin (A) bendi gereğince Askerî Şûranın mütalâasının alınmasını âmirdir. Bu sebeple madde «Askerî Şûranın mütalâası alınır.» şeklinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının diğer maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Öncelikle görüşülmesi temennisiyle havale edildiği Plân Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan Kırklareli <i>M. Orhan Türkkan</i>	Sözcü Erzurum <i>Nihat Pasinli</i>	Kâtip Antalya <i>Hasan Akçalhoğlu</i>	Erzurum Necati Güven İmzada bulunamadı
Gaziantep <i>Hüseyin Yılmaz</i>	İçel <i>İsmail Çataloğlu</i>	İstanbul <i>Hüseyin Ataman</i>	İzmir <i>M. Ali Aytas</i>
Kırklareli Mehmet Atagün İmzada bulunamadı	Rize İsmail Sarıgöz İmzada bulunamadı	Sinop <i>Niyazi Özgüç</i>	Tokat <i>İrfan Solmazer</i>
	Van <i>Kinyas Kartal</i>	Zonguldak Kenan Esengin İmzada bulunamadı	

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No : 1/505
Karar No : 204

19 . 3 . 1969

Millet Meclisi Başkanlığına

Komisyonumuza havale buyurulan (Silâhli Kuvvetlerde kadro dışı edilen veya ihtiyaç fazlası bulunan malzemelerin satılması, devredilmesi, veya hibe edilmesi ve eğitim göreceğ yabancı silâhli kuvvetler personeli hakkında kanun tasarısı) Millî Savunma Bakanı ve Maliye Bakanlığı temsilcilerinin katıldıkları toplantıda incelendi ve görüşüldü :

Silâhli Kuvvetlerimizde kullanılmakta olan silâh, mühimmat, araç ve gereçlerden bir kısmı Genelkurmayca, Silâhli Kuvvetlerimizin de harb gücünün eksilmemesi dikkate alınarak kadro dışı bırakılmaktadır. Bunlardan bâzılarının Millî kurumlara devredilmesi, ihtiyaç fazlası bulunanların ise satılması, dış siyaset ve menfaatlerimiz dikkate alınarak bâzılarının da dost devletlere hibe edilmesi gerekmektedir. Bu hususları sağlamak amacıyla güderek hazırlanmış bulunan kanun tasarısı, Komisyonumuzca olumlu karşılanmış olduğundan aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Kütahya <i>M. Erez</i>	Başkan V. Kayseri <i>F. Köksal</i>	Sözcü Zonguldak <i>K. D. Sungun</i>	Kâtip Ordu <i>Ş. Pehlivanoglu</i>
Ankara <i>O. Eren</i>	Antalya <i>H. F. Boztepe</i>	Balıkesir <i>Ş. Koç</i>	Çanakkale <i>Ş. İnan</i>
Eskişehir <i>M. İ. Anı</i>	Giresun <i>K. Bosuter</i>	Gümüşane <i>S. Ö. San</i>	İstanbul <i>N. Eroğan</i>
İstanbul <i>M. Güven</i>	İmzada bulunamadı Konya <i>M. N. Kalaycıoğlu</i> İmzada bulunamadı	Trabzon <i>A. R. Uzun</i>	Uşak <i>O. Dengiz</i>

Hükümetin teklifi

Silâhlı Kuvvetlerde kadro dışı edilen veya ihtiyaç fazlası bulunan malzemelerin satılması, devredilmesi veya hibe edilmesi ve eğitim görecek yabancı Silâhlı Kuvvetler personeli hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Türk Silâhlı Kuvvetlerinde kadro dışı edilen veya ihtiyaç fazlası bulunan silâh, mühimmat, teçhizat, araç ve gereçlerin;

a) Türkiye Cumhuriyetinin dış siyaset ve menfaatlerine aykırı olmamak şartıyla lüzumu halinde dost ve müttefik devletlere :

1. Hibe edilmesine,

2. Değerinden az bedel karşılığında yardım olarak verilmesine,

3. Gerçek değeri üzerinden satılmasına,

b) Türkiye'deki millî kurum ve müesseselere devredilmesine veya satılmasına,

c) Bu gibi malzeme, silâh ve mühimmatın diğer bir Devlete gerçek bedeli üzerinden satılması veya düşük bedelle yardım olarak verilmesi halinde sağlanacak gelir, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin harb sanayiini geliştirmek maksadıyla kullanılmak üzere Millî Savunma Bakanlığı Bütçesinde özel bir fona yatırılmasına; Bakanlar Kurulu yetkilidir.

MADDE 2. — Silâh, mühimmat, teçhizat, araç ve gereçlerin kadro dışı olduğu veya ihtiyaç fazlası bulunduğu hususu, Genelkurmay Başkanlığı tarafından tesbit olunur. 1 nci madde kapsamına giren işlemler sonuçlandırılmadan evvel

Millî Savunma Komisyonunun değişikliği

Silâhlı Kuvvetlerde kadro dışı edilen veya ihtiyaç fazlası bulunan malzemelerin satılması; devredilmesi veya hibe edilmesi ve eğitim görecek yabancı silâhlı kuvvetler personeli hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Türk Silâhlı Kuvvetlerinde kadro dışı edilen veya ihtiyaç fazlası bulunan silâh, mühimmat, teçhizat, araç, ve gereçlerin,

a) Türkiye Cumhuriyetinin dış siyaset ve menfaatlerine aykırı olmamak şartıyla lüzumu halinde dost ve müttefik devletlere :

1. Hibe edilmesine,

2. Değerinden az bedel karşılığında yardım olarak verilmesine,

3. Gerçek değeri üzerinden satılmasına,

b) Türkiye'deki Millî Kurum ve müesseselere devredilmesine veya satılmasına

c) Bu gibi malzeme, silâh ve mühimmatın (a) ve (b) fıkrasındaki satışlardan sağlanacak gelir, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin Harb Sanayiini geliştirmek maksadıyla kullanılmak üzere M. S. B. lığı Bütçesindeki özel fona yatırılır.

MADDE 2. — Silâh, mühimmat, teçhizat, araç ve gereçlerin kadro dışı olduğu veya ihtiyaç fazlası bulunduğu hususu, Genelkurmay Başkanlığı tarafından tesbit olunur. 1 nci madde kapsamına giren işlemler sonuçlandırılmadan evvel Yü-

Bütçe Plân Komisyonunun metni

Silâhlı Kuvvetlerde kadro dışı edilen veya ihtiyaç fazlası bulunan malzemelerin satılması; devredilmesi veya hibe edilmesi ve eğitim görecek yabancı silâhlı kuvvetler personeli hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifi

Genelkurmay Başkanlığının mütalâası alınır.

MADDE 3. — Dost yabancı Silâhlı Kuvvetler personeline Türkiye'de veya kendi ülkesinde yaptırılacak askerî eğitimin gerektirdiği masraflarla eğitim personelinin yolluk, aylık ve diğer özlük haklarının ödenmesi esaslarını verilecek malzemenin sevk ve teslimi ile ilgili masraflar da dâhil olmak üzere yapılacak bütün masraflara tarafların hangi oranda ve şekilde katılacaklarını belirtecek anlaşmalar yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE — Dost ve müttefik devletlere 1965 yılından itibaren yapılan yardım ve satışlar hakkında da bu kanun hükümleri uygulanır.

MADDE 4. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

26 . 3 . 1968

Başbakan
S. Demirel
Devlet Bakanı
S. Öztürk

Devlet Bakanı
H. Atabeyli
Devlet Bakanı
K. Ocak

Devlet Bakanı
S. T. Müftüoğlu
Adalet Bakanı
H. Dinçer

Millî Savunma Bakanı
A. Topaloğlu

Millî Savunma Komisyonunun
değiştirisi

sek Askerî Şûranın mütalâası alınır.

MADDE 3. — Tasarımın 3 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Tasarımın geçici maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarımın 4 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarımın 5 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İçişleri Bakanı
F. Sükan
Dışişleri Bakanı
İ. S. Çağlayangül
Maliye Bakanı
C. Bilgehan
Millî Eğitim Bakanı
İ. Ertem
Bayındırlık Bakanı
O. Alp
Ticaret Bakanı
A. Türkel
Sağlık ve Sosyal Yar. Bakanı
V. Â. Özkan
Gümrük ve Tekel Bakanı
İ. Tekin

Bütçe Plân Komisyonunun
metni

MADDE 3. — Tasarımın 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarımın 4 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarımın 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tarım Bakanı
B. Dağdaş
Ulaştırma Bakanı
S. Bilgiç
Çalışma Bakanı
A. N. Erdem
Sanayi Bakanı
M. Turgut
Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
R. Sezgin
Turizm ve Tanıtma Bakanı
N. Kürşad
İmar ve İskân Bakanı
H. Menteşeoğlu
Köy İşleri Bakanı
T. Toker